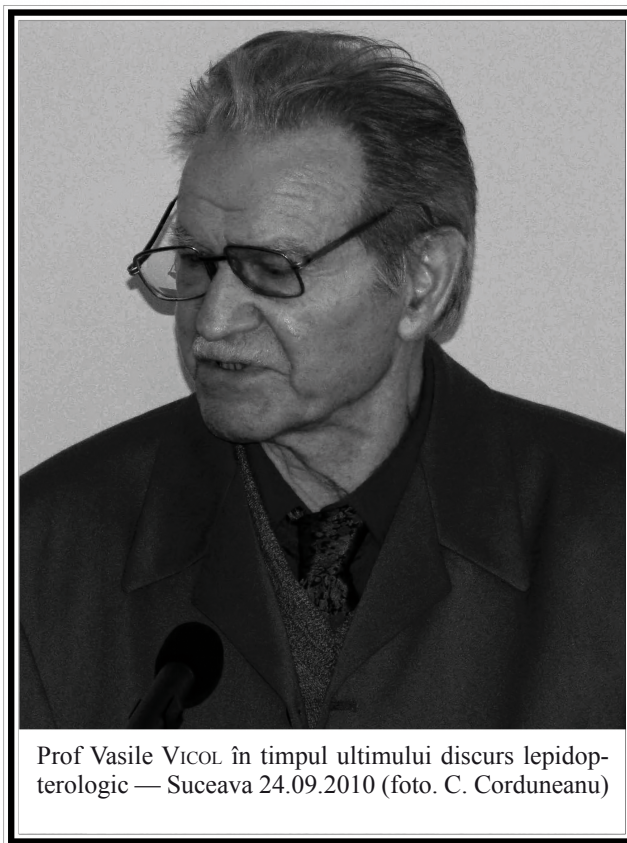


In memoriam profesor Vasile VICOL (28.03.1933 - 24.09.2010)

LÁSZLÓ RÁKOSY



Vasile VICOL s-a născut la 28 martie 1933 în comuna Războieni (Valea Albă), jud. Neamț, unde a urmat școala primară. Studiile gimnaziale și liceale le-a efectuat la Lipova (Arad) și Bistrița (Bistrița-Năsăud). Dorința spre cunoașterea mai aprofundată a naturii îl împinge spre Universitatea “Babeș-Bolyai” din Cluj unde în perioada 1951-1955 urmează cursurile Facultății de Științe Naturale.

După absolvirea facultății a funcționat ca profesor de biologie și geografie în școli din județul Mureș, iar în perioada 1966-1967 în municipiul Tg. Mureș, urmând numeroase cursuri de specializare și toate examenele până la

obținerea gradului didactic I (1983) cu lucrarea “Studiul fluturilor de zii din Câmpia Colinară a Transilvaniei cu modalități de valorificare a cunoștințelor în cadrul lecțiilor de zoologie și filogenie animală la Școala Generală nr. 12 din Tg. Mureș”. Din 2002 s-a înscris la doctorat la Universitatea din București sub coordonarea prof. univ. V. CIOCHIA. Până în 2009 a parcurs examenele și a susținut referatele premergătoare susținerii tezei de doctorat cu titlul “Contribuții la cunoașterea familiei Coleophoridae (Lepidoptera, Insecta) din fauna României”, rămasă nesusținută.

Activitatea de colectare și cercetare a lepidopterelor a început-o din anul 1957, confecționându-și singur toate ustensilele necesare. Primele colectări și zona cea mai intens cercetată a fost Miercurea Nirajului și împrejurimile acesteia. După stabilirea în Tg. Mureș (1967) centrul de investigație s-a mutat asupra împrejurimile acestei localități. Localitatea cel mai intens investigată a fost Sânmarghita (jud. Mureș) aparținătoare comunei Sânpaul. Prof. VICOL a colectat atât lepidoptere diurne cât și nocturne, confecționându-și singur instalațiile pentru colectări nocturne. În 1989, în timpul colectărilor diurne a fost agresat fizic destul de grav, ceea ce l-a determinat să renunțe la ieșirile pe teren pe timp de zi, concentrându-se mai ales asupra colectărilor nocturne.

Materialul colectat în perioada 1957-1973, cca. 13000 exemplare a fost achiziționat de Muzeul Județean de St. Naturii din Târgu Mureș, unde se află și în prezent. Materialul colectat după această dată, respectiv cca. 35 000 exemplare, se află încă la domiciliul colecționarului, în posesia familiei.

Vasile VICOL a încercat mereu prin resursele și puterile proprii să se documenteze și informeze științific. Deseori l-am întâlnit la Biblioteca de Zoologie a Facultății de Biologie și Geologie din Cluj, studiind sau împrumutând literatura existentă aici. Avid de cunoaștere a încercat să publice rezultatele cercetărilor sale. Prin cele peste 30 de articole, a adus importante contribuții faunistice la cunoașterea lepidopterelor din Transilvania. A colectat exemplare ginandromorfe (*Colias erate* și *Chamaesphecia tenthrediniformis*). A semnalat mai multe specii de microlepidoptere pentru prima dată în fauna României. S-a axat asupra unor familii mai puțin studiate, pregătind și descrierea a două specii noi pentru știință (Coleophoridae și Gracillariidae).

Membru fondator als SLR (5 martie 1990), a participat la mai toate cele 20 de întâlniri ale lepidopterologilor din România, la alte simpozioane organizate de SLR, precum și la taberele de vară. A fost distins cu “Ordinul Aristide Caradja”, acordat de Societatea Lepidopterologică Română, pentru merite deosebite în lepidopterologie. La simpozioane și întâlniri entomologice nu venea cu mâna goală, ci de fiecare dată cu 1-2 comunicări, pe care le prezenta cu pasiune și meticulozitate, uneori chiar obositoare pentru auditoriu.

Invitat la Suceava pentru comemorarea trecerii în neființă a profesorului Ioan NEMEȘ, VICOL răspunde cu entuziasm invitației și împreună cu dr. Ioan DĂNILĂ, “dau buzna” în camera din campusul Universității Ștefan cel Mare din Suceava în care eram cazat pentru același eveniment. În seara aceea (ultima din viața sa), după degustarea unui păhărel de afinată produsă și oferită

de Ioan DĂNILĂ, VICOL a fost extrem de vorbăreț și spiritual. Ne-a povestit cum s-a întâlnit prima dată cu I. NEMEȘ, cât de bine se înțelegea cu acesta, dezvăluindu-ne și câteva din planurile de viitor legete, bineînțeles, exclusiv de lepidoptere. A trebuit să invoc oboseala acumulată pe drum și ora târzie pentru ca VICOL să meargă în camera în care i-a fost rezervată.

În ziua următoare (24.09.2010) are loc ceremonia deschiderii simpozionului "Biodiversitatea și managementul insectelor din România" cu participarea Rectorului Universității Ștefan cel Mare, prof. univ. dr. ing. Adrian GRAUR și a altor personalități universitare. După primele comunicări care au avut ca tema evocarea personalității profesorului Ioan NEMEȘ, VICOL cere permisiunea pentru a rosti câteva cuvinte legate de Ioan NEMEȘ. Venit în fața auditoriului, VICOL evocă câteva evenimente care-l legau personal de I. NEMEȘ. Vocea tremurândă și căutatul îndelung al unor cuvinte potrivite, trădau emoția care a pus stăpânire pe vorbitor. VICOL avea obiceiul să vorbească mult, punându-mă deseori în situația să-l rog ca să încheie. De data aceasta a fost neașteptat de scurt, s-a întors către mine spunând că doar atât a dorit să spună, după care s-a așezat pe locul din sală. În calitatea de moderator al conferinței am mulțumit profesorului VICOL pentru intervenție, consemnând în fața auditoriului că VICOL este acum veteranul de vârstă al Societății Lepidopterologice Române, iar în primăvara următoare, cu ocazia simpozionului SLR vom aniversa cei 75 de ani pe care îi va implini. În aceste momente din sală mi se atrage atenția că lui VICOL îi este rău. Într-o clipă am sărit în randul al treilea al sălii, l-am stropit cu apă, i-am eliberat căile respiratorii și ajutat de alți colegi l-am intins pe spate, în spațiul dintre scaune încercând să-l resuscităm. Din păcate nu mai avea puls și în urma masajului toracic nu am mai putut obține decât o expirație slabă. Echipa de la Salvare a intervenit după câteva minute, dar prea târziu pentru ca Vasile VICOL să mai poată fi salvat. Făcuse infarct. Infarctul a fost declanșat de emoția stârnită prin luarea cuvântului în fața auditoriului din Aula Magna a Universității Ștefan cel Mare din Suceava.

Recorul Universității a pus la dispoziție un sicriu și mijlocul de transport pentru ca trupul neânsuflețit al colegului nostru să ajungă la familia îndurerată din Târgu Mureș.

Inmormântarea a avut loc la Târgu Mureș.

Mulțumim Rectorului Universității Ștefan cel Mare din Suceava, prof. univ. dr. ing. Adrian GRAUR și prof. dr. Ioan DĂNILĂ pentru implicarea directă în procedurile necesare actelor de deces, informarea familiei și transportul decedatului la Târgu Mureș.

Activitatea lepidopterologică a profesorului VICOL poate fi contabilizată și rezumată la numărul lucrărilor publicate, la numărul speciilor și subspeciilor semnalate pentru prima dată din fauna României sau Transilvaniei. Nu putem contabiliza și așterne pe hârtie pasiunea, dorința continuă de cunoaștere și autoperfecționare, zilele și nopțile petrecute în mijlocul naturii făcând observații asupra fluturilor diurni sau nocturni, emoțiile și sentimentele stâr-

nite de fiecare clipă în care a fost direct sau indirect, prin cugetare în contact cu fluturii.

Societatea Lepidopterologică Română a pierdut pe unul dintre cei mai pasionați și mai consecvenți lepidopterologi. Fără VICOL întâlnirile noastre de la Cluj sau alte locuri ale țării nu vor mai fi ca până acum, randamentul cunoașterii faunistice a lepidopterelor din Transilvania se va diminua.

Exprimăm condoleanțe familiei îndurerate, dar totodată și mulțumirile noastre pentru înțelegera avută față de pasiunea celui care a fost un soț și tată devotat.

Dumnezeu să-l primească și să-l odihnească pe câmpuri înmiresmate și bogate în fluturi așa cum i-a fost viața pământeană.

Lista lucrărilor publicate

- VICOL V.1961. Un nou loc de atac al lui *Paranthrene tabaniformis* Rottemburg 1775 (Ord. Lepidoptera, fam. Aegeridae) în Transilvania. *Natura*, Seria biol., București. **4/1961**: 66-67.
- VICOL V. 1968. *Plebejus argus* L. (= *aegon* Den. et Schiff.) *f.cuneata* Tutt. Forme nouvelle pour la Roumanie. *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **sept.-oct.**: 91-92, 2 fig.
- VICOL V. 1977. Aberrations nouvelles de *Lycaenides* capturées dans le district Mureș (Transylvanie, Roumanie) (Lep., Lycaenidae) *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **oct.-déc.**: 55-56, 4 fig.
- VICOL V. 1980/1. Un *Colias erate* Esp. gynandromorphe (Lep., Pieridae). *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **oct.-déc.**: 51.
- VICOL V. 1980/2. Trois formes nouvelles de *Plebejus pylaon zephirus* Frivaldsky (Lepidoptera, Lycaenidae). *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **oct.-déc.**: 52.
- VICOL V. 1980/3. *Philotes bavius hungaricus* Diósz. dans la faune de Transylvanie (Roumanie). (Lepidoptera, Lycaenidae). *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **oct.-déc.**: 53-54.
- VICOL V. 1982. Date noi privind răspândirea speciei *Colias chrysotheme* Esper, 1780 (Fam. Pieridae, Rhopalocera) în țara noastră. *Soc. Șt. biol. Fil. Reghin., Stud. com.* **2**: 245-248.
- VICOL V. 1983/1. *Philotes bavius* Ev. În fauna de Lycaenidae (Lepidoptera, Rhopalocera) a Transilvaniei. Considerații sistematice, biologice și zoogeografice. *Muz. Jud. Mureș, Marisia, Stud. Scient. Naturae*. **11-12** (1): 125-129.
- VICOL V. 1983/2. Cu privire la răspândirea geografică a speciei *Zerynthia polyxena* Den. Et Schiff. (= *hypsipyle* Schult) în R.S.R. (Fam. Papilionidae, Ord. Lepidoptera). *Muz. Jud. Mureș, Marisia, Stud. Scient. Naturae, Târgu-Mureș*. **11-12** (1): 131-132, 1 pl.
- VICOL V. 1986. Contribuții la studiul faunei de Rhopalocera (Lepidoptera) din județul Bistrița-Năsăud. In: *Lucr. celei de a III-a Conf. Entomol., Iași 20-22 mai 1983*: 141-148.

- VICOL V. 1990. Contribuție la cunoașterea faunei de Tortricini (Tortricoidea, Lepidoptera) a județului Mureș, cu considerații sistematice, morfologice și biogeografice. *Analele Banatului, Șt. nat. Muz. Banatului Timișoara*. **2**: 84-88.
- VICOL V. 1990/2. Circulația rutieră și fluturii ! *Bul. inf. Soc. lepid. rom.* **1**(3-4): 9.
- VICOL V. 1992. *Colias erate erate* Esper (Fam. Pieridae) în Transilvania. *Bul. inf. Soc. lepid. rom., Cluj-Napoca*. **3**(1): 18-21.
- VICOL V. 1993. Trois Eriocraniidae nouveaux pour la faune de Roumanie (Lepidoptera). *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **oct.-dec.**: 57-61.
- VICOL V. 1994/1. Un ginandromorf din familia Sesiidae. *Bul. inf. Soc. lepid. rom., Cluj-Napoca*. **5**(2): 105-106.
- VICOL V. 1994/2. *Colias erate erate* Esper en Transylvanie (Lep., Pieridae). *Bull. Soc. ent. Mulhouse* **juillet- sept.** 75-76.
- VICOL V. 1995/1. Contribuții la cunoașterea microlepidopterelor din România. *Muz. Jud. Mureș, Marisia, Studia Scient. Nat.* **23-24** (2): 366-369, 6 fig.
- VICOL V. 1995/2. Trei specii din familia Eriocraniidae, noi pentru fauna României. *Muz. Jud. Mureș, Marisia, Studia Scient. Nat., Târgu-Mureș*. **23-24** (1): 393-401.
- VICOL V. 1996/1. Contribution a la connaissance des microlépidoptères de Roumanie. *Trav. Mus. Hist. nat. „Grigore Antipa”*. Bucarest. **36**: 239-249, 5 fig.
- VICOL V. 1996/2. *Calybites quadrisignella* Zeller, 1839 (Lepidoptera, Gracillariidae), specie nouă pentru fauna de microlepidoptere din România. *Bul. inf. Soc. lepid. rom., Cluj-Napoca*. **7** (3-4): 179-181.
- VICOL V. 1997/1. Lista suplimentară de semnalări a microlepidopterelor din România. *Bul. inf. Soc. lepid. rom.* **8** (3-4): 189-198
- VICOL V. 1997/2. Microlepidoptere noi sau rare pentru fauna României. *Muz. Jud. Mureș, Marisia, Târgu-Mureș*. **25**: 455-462, 7 fig.
- VICOL V. 1998. *Gaesa barbella* Zell., genre et espèces nouveaux pour la faune de Roumanie (Lepidoptera, Gelechiidae, Dichomerinae). *Bull. Soc. ent. Mulhouse*. **janvier-mars** : 12-13.
- VICOL V. 1999. *Eucarta virgo* (Treitschke 1835) în Transilvania (Lepidoptera : Noctuidae, Ipimorphinae). *Bul. inf. Soc. lepid. rom., Cluj-Napoca*. **9** (3-4): 282.
- VICOL V. 1999. Dezastru ecologic pe șosele. *Bul. inf. Soc. lepid. rom., Cluj-Napoca*. **10** (1-4)/1999: 227.
- VICOL V. 2002. *Istrianis myricariella* (Frey, 1870) (Gelechiidae: Teleiodini), gen și specie noi pentru fauna României. *Bul. inf. Soc. lepid. rom., Cluj-Napoca*. **12** (1-4)/2001: 127-128.
- VICOL V. 2002/2. Familia Elachistidae în fauna de lepidoptere din România (Gelechioidea). *Muz. jud. Mureș, Târgu Mureș, Marisia, Studia Scient. Nat.* **26/2000**: 233 –240.
- VICOL V. 2002/3. *Molia castanului sălbatic*. Ziarul „Cuvântul Liber”, Târgu Mureș.
- VICOL V. 2004/1. Familia Gracillariidae în fauna de microlepidoptere din România (Lepidoptera, Gracillarioidea). *Muz. jud. Mureș, Târgu Mureș, Marisia, Studia Scient. Nat.* **27/2003**: 165-180, 8 fig.

- VICOL V. 2004/2. Contribuții la cunoașterea microlepidopterelor Coleophoridae din România. Univ. „Transilvania” Brașov, Lucr. șt. ale celei de a 6-a Conf. naț. prot. med. 322-327, 6 fig.
- VICOL V. 2005. Completări la Catalogul Lepidopterelor României cu privire la speciile din familia Coleophoridae. Lista la zi a speciilor de Coleophoridae cunoscute în România (Lepidoptera, Coleophoridae). In a 7-a Conferință Națională de Protecție a Mediului prin Biotehnologii și a 4-a Conferință Națională de Ecosanogeneză. Fasc. 2: 841-848, Brașov.
- VICOL V. 2007. Dinamica speciilor de Coleophoridae (Lepidoptera) în sezonul cald 2005 în localitatea Sânmarghita, județul Mureș, România. Bul.inf. Soc.lepid.rom., 18: 101-106.
- VICOL V. 2007. *Coleophora gageai* nov. sp. (Lepidoptera, Coleophoridae). Bul. inf. Soc.lepid.rom. 18: 107-109.

Suntem recunoscători tuturor celor care pot să completeze lista bibliografică de mai sus.

László RÁKOSY e-mail: laszlorakosy@hasdeu.ubbcluj.ro
Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie